

[Inger Harms]

indvendinger, SF har mod de størrelser landbrug, man tilsyneladende er enig i regeringspartierne inklusive De Radikale om at ønske.

Jeg vil gerne fremføre endnu en indvending, nemlig om samfundet virkelig er tjent med stor-drift. Man hævder, at det for den enkelte landmand er en fordel. Jo større brug, jo større indtjening.

Men hvordan ligger det for samfundet? Er det i virkeligheden ikke bedre stillet med små eller mellemstore brug? Jeg tænker her på den lov om smitsomme husdyrsygdomme, jeg netop har været med til at vedtage. Her giver man som noget nyt ikke alene erstatning ved nedslagning. Man giver også driftstabsersatning til den landmand, hvis besætning har fået en alvorlig sygdom, og dem er der jo en del af efterhånden.

Jeg kan nemt se de konsekvenser, det kan få for samfundsøkonomien, når det fremover vil være erstatninger til virkelig store brug, der udbetales, og det vil der jo blive tale om, når man som her vil nedlægge $\frac{2}{3}$ af alle danske landbrug.

Landbrugsministeren (Tørnæs):

Jeg vil først gerne sige tak for den overvejen- de positive modtagelse, lovforslaget har fået. Jeg vil også gerne takke for de venlige bemærkninger, der i den sammenhæng er faldet.

Det er en overordentlig vigtig lovgivning, vi diskuterer her i dag. Det er derfor også godt, at det er en grundig og saglig behandling, der finder sted. Nogle har med rette karakteriseret det som landbrugets grundlov.

Jeg er faktisk overbevist om, at langt de fleste partier her i Folketinget ønsker et sundt og selv bærende landbrug, og det er da også det, der med lovforslaget lægges op til at skabe bedre rammer for.

Hovedprincipperne i forslaget er, som nogle af ordførerne har været inde på, at give betydelig større dispositionsfrihed til den enkelte landmand, at landmanden inden for videre rammer, end vi kender i dag, skal kunne disponere, uden at offentlig myndighed skal indblandes i det. Det er altså i høj grad, skal vi sige tillid til den enkelte landmands dispositionsevner, der her er tale om.

Der er fremført mange synspunkter. Et af dem, som jeg godt vil tage fat i, er om den prioritering, der ligger i lovforslaget: en styrkelse af husdyrbruget.

Nogle har i debatten fremført, at den animalske produktion foregår på de mindre bedrifter og ikke på de større bedrifter. Uden i øvrigt at tage stilling til, om bedrifterne skal være små eller store – det mener jeg stadig væk det er bedst at det i videst muligt omfang overlades til den enkelte landmand at træffe dispositioner om – vil jeg godt gøre opmærksom på, at de faktiske kendsgerninger er, at den animalske produktion i tiltagende grad flyttes fra mindre brug til større brug.

Et par tal kan illustrere dette. I 1982 fandtes godt og vel 38 pct. af kvægbestanden på brug under 30 ha. I 1987 var denne procentdel faldet til 29 pct. For de større brug, altså over 50 ha, har vi oplevet en modsatrettet udvikling: I 1982 fandtes godt og vel 28 pct. af kvægbestanden på bedrifter over 50 ha, og i 1987 var denne procent steget til over 38. En endnu mere udtalt udvikling af den karakter har fundet sted inden for svinesektoren.

Det er altså ikke rigtigt, når nogle hævder, at det pr. automatik vil være sådan, at hvis brugene bliver større, bliver der også en tilsvarende mindre husdyrproduktion.

Et andet hovedtræk er, at der gives en klar favørstilling til suppleringsjord for besætninger, hvor man ikke kan leve op til de kommende harmonikrav. I den anledning kan jeg sige, at en fjerdedel af husdyrproduktionen finder sted på bedrifter, som ikke kan opfylde de kommende harmonikrav på egen bedrift. Det er derfor efter vores opfattelse overordentlig vigtigt at skabe mulighed eller, skal vi sige de bedste betingelser for, at disse fremtidige harmonikrav kan opfyldes på egen bedrift.

Til de enkelte ordførere har jeg nogle bemærkninger.

Når hr. Bjørn Westh kritiserer refinansieringsordningen – det var lidt i randen af det, men alligevel – føler jeg trang til at sige, at de ændringsforslag, Socialdemokratiet stillede under behandlingen af refinansieringsordningen, absolut ikke gjorde den bedre, men tværtimod dårligere, end den er i dag, idet man ikke ønskede, at den tunge gæld skulle kunne refinansieres, og slet ikke på den måde, der fra vores side blev foreslået.

Fra flere sider, også fra hr. Bjørn Wesths side, har spørgsmålet om de unge landmænd og deres stilling været nævnt. Jeg er overbevist om, at det bedste, vi kan gøre for de unge og dermed